

Approaches to Developing the Potential for Self-Directed Chinese Language Learning among Students at Private Universities in Pathum Thani Province

Pallanit Ubonnuch^{1*}

¹ Faculty of Liberal Arts, Business Chinese Program, North Bangkok University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pallanit.ub@northbkk.ac.th

ABSTRACT

This article aimed to study (1) the problems in self-directed Chinese language learning among students at private universities in Pathum Thani Province, and (2) to propose approaches to enhancing the effectiveness of self-directed Chinese language learning. This study employed a qualitative research design. Data were collected using semi-structured interviews, and the data were analyzed through content analysis. The results of the study found that: 1) Regarding problems in self-directed Chinese language learning, the skill with the greatest difficulty was speaking, followed by listening, writing, and reading, respectively. The main problems identified included a lack of continuous observation and appropriate role models, inconsistency in planning and regulating self-directed learning, and a lack of confidence in using Chinese, particularly in speaking and writing. The key recommendations included organizing group-based and peer-to-peer speaking and listening activities, developing weekly writing exercises with feedback, and utilizing online media and Chinese language clubs to build learners' confidence, along with providing guidance on systematic planning and monitoring of self-directed learning. 2) The approaches to developing the potential for self-directed Chinese language learning consisted of: (1) developing observational learning, whereby students should be provided with appropriate and continuous models from various sources, enabling them to connect knowledge gained through observation with the use of Chinese language skills in real-life situations; (2) developing self-regulation, in which students should be taught to plan their weekly learning and consistently monitor their learning progress; and (3) enhancing perceived self-efficacy by starting with simple tasks that can be successfully accomplished to build confidence. Along with the systematic integration of all four language skills, this approach helps students develop their Chinese language abilities sustainably and enables them to use the language effectively in communication. The findings provide practical guidelines for designing learning activities and institutional support systems to enhance self-directed Chinese language learning among students in private higher education institutions.

Keywords: Developing the Potential, Chinese Self-Learning, Private Universities, Pathum Thani Province

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี

ภรณ์ชรั อูบลนุช^{1*}

¹ คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: pallanit.ub@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี 2) เสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเอง ทักษะที่มีปัญหามากที่สุดคือทักษะการพูด รองลงมาคือทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ตามลำดับ โดยปัญหาหลักที่พบคือขาดการสังเกตแบบต่อเนื่องและแบบอย่างที่เหมาะสม การวางแผนและควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองยังไม่สม่ำเสมอ และขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนโดยเฉพาะการพูดและเขียน สำหรับข้อเสนอแนะหลัก คือ การจัดกิจกรรมฝึกพูด/ฟังเป็นกลุ่มและแบบการเชื่อมต่อโดยตรงระหว่างบุคคลต่อบุคคล การสร้างแบบฝึกเขียนรายสัปดาห์และให้ฝึกแบ็ก และการใช้สื่อออนไลน์และคลิปภาษาจีนเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจพร้อมแนะนำการวางแผนและติดตามผลการเรียนด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเอง คือ (1) การพัฒนาการเรียนรู้โดยการสังเกต นักศึกษาควรได้รับแบบอย่างที่เหมาะสมและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการสังเกตกับการใช้ทักษะภาษาจีนในสถานการณ์จริง (2) การพัฒนาการกำกับตนเอง นักศึกษาควรได้รับการสอนให้วางแผนการเรียนรู้รายสัปดาห์และติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และ (3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง เริ่มจากกิจกรรมง่าย ๆ ที่สามารถทำสำเร็จได้ เพื่อสร้างความมั่นใจ พร้อมกับการบูรณาการทักษะทั้งสี่ด้านอย่างเป็นระบบ ช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ได้จริงในการสื่อสาร ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมและนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้เรียนขาดโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์จริง

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ, การเรียนภาษาจีนด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยเอกชน, จังหวัดปทุมธานี

© 2026 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งนับเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เช่น บุคลากรทางการศึกษา สื่อการเรียนการสอน หลักสูตร และการบริหารจัดการศึกษา นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ยังเป็นการขับเคลื่อนการศึกษาภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 และเป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันเป็นกรอบสำคัญในการพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (พรชัย เจดามาน และคณะ, 2560) ในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ การปรับตัวของชุมชนผ่านการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และการจัดการความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง

ของชุมชน ขณะเดียวกัน การพัฒนาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจเชิงลึกต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่กำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายมิติ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตและการทำงานของประชาชน (พระครูปลัดสุริยะ ชวนปญโญ และประวิทย์ ธงชัย, 2566)

นอกจากนี้ การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบการค้าเสรี เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนกับจีน ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อทิศทางการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การจัดการศึกษาจึงต้องตระหนักถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาในการพัฒนาศักยภาพตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต อีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญนั้นก็คือนักศึกษาด้านการสื่อสาร ด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียน เป็นกระบวนการสำคัญในการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ในสังคม ทักษะทั้งสี่ด้านนี้มีบทบาทเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ (ปราณีต ม่วงนวล และคณะ, 2568) โดยทั้งสี่ทักษะนี้เป็นทักษะสัมพันธ์ (integrated skills) ที่มีความสำคัญต่อการติดต่อสื่อสารและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างประเทศและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษายังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยเฉพาะการใช้ภาษาจีนซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ การศึกษา และสร้างโอกาสทางธุรกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีความร่วมมือใกล้ชิดกับประเทศจีน ในยุคศตวรรษที่ 21 บทบาทของภาษาจีนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรองรับนักลงทุนจากจีน ซึ่งถือเป็นนักลงทุนและคู่ค้าสำคัญของไทย เม็ดเงินลงทุนจากจีนรวมถึงรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจีน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัวและอยู่รอดได้ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การทำความเข้าใจบทบาทของภาษาจีนภายใต้บริบทวิถีชีวิตปกติใหม่จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับประชาชนไทย เพื่อให้สามารถเข้าใจวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และแนวคิดทางธุรกิจของคนจีนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย การปรับแก้ระบบการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะภาษาจีน และการปรับทิศทางเชิงยุทธศาสตร์เพื่อรองรับโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ จากบทบาทของภาษาจีน จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในระดับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไปจนถึงผู้ประกอบการธุรกิจและเจ้าของกิจการในทุกภาคส่วนของประเทศ (ภัทรภณ ศิลารักษ์, 2564)

สำหรับปัญหาการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองสามารถแบ่งออกเป็น ปัญหาเชิงพื้นที่ และ ปัญหาเชิงสถานการณ์ ด้านเชิงพื้นที่ นักศึกษาขาดสื่อการเรียนรู้คุณภาพ เช่น หนังสือแบบฝึกหัด บทเรียนออนไลน์ที่มีมาตรฐาน และโอกาสเข้าถึงเจ้าของภาษา รวมถึงขาดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการฝึกใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน ด้านเชิงสถานการณ์ นักศึกษายังประสบปัญหาการวางแผนและกำกับตนเองในการเรียนรู้ไม่เป็นระบบ การสังเกตแบบอย่าง เช่น อาจารย์ รุ่นพี่ หรือเพื่อนร่วมชั้น ยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ นักศึกษาขาดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง (perceived self-efficacy) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Bandura, 1986) ดังนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1986) ชี้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกตแบบอย่าง (observational learning) การกำกับตนเอง (self-regulation) และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (self-efficacy) ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การศึกษานี้จึงให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงบริบท เพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยมีส่วนสนับสนุนการพัฒนานักศึกษาให้สามารถวางแผน ฝึกฝน และพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งสี่ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาจีน และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพในอนาคต อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมาตรฐานสากล ทั้งนี้เพื่อยกระดับศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของผู้เรียน การศึกษาครั้งนี้เลือกจังหวัดปทุมธานีเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีมหาวิทยาลัยเอกชนกระจุกตัวจำนวนมาก และตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลที่มีความเชื่อมโยงกับศูนย์กลาง

เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ การเลือกพื้นที่ศึกษาดังกล่าวจึงมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มพูนองค์ความรู้เชิงพื้นที่ และเสริมสร้างความโดดเด่นของงานวิจัยในเชิงบริบทเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นกรวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน (Creswell, J. W., 2013) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีรายละเอียดดังนี้ 1) หัวหน้าสาขาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน 2) อาจารย์สาขาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน และ 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ ที่กำลังศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา 1/2568 ถึงปีการศึกษา 2/2568 จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยข้อคำถามแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี โดยทำการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างกำกับตนเอง แนวคิดการพัฒนาทักษะและความสามารถในการเรียนภาษาต่างประเทศ แนวคิดการเรียนภาษาจีนในประเทศไทย แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามตามกรอบทฤษฎี และทักษะทางภาษา ประกอบด้วย 1) ด้านการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) โดยมีคำถามหลัก (1) นักศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองจากการสังเกตแบบอย่างต่าง ๆ เช่น อาจารย์ เพื่อน รุ่นพี่ หรือสื่อออนไลน์ อย่างไรบ้าง และ (2) แบบอย่างเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีนของนักศึกษาในด้านใดมากที่สุด และมีคำถามเชื่อมโยงทักษะภาษา (1) การฟัง นักศึกษามีอุปสรรคอะไรในการเรียนรู้การฟังภาษาจีนจากสื่อหรือเจ้าของภาษา (2) การพูด: การสังเกตการพูดของผู้อื่นช่วยหรือเป็นอุปสรรคต่อการฝึกพูดด้วยตนเองอย่างไร (3) การอ่าน นักศึกษาสังเกตรูปแบบการอ่านหรือการตีความตัวอักษรจีนจากแหล่งใด และ (4) การเขียน การดูตัวอย่างงานเขียนภาษาจีนช่วยพัฒนาหรือสร้างความสับสนในด้านใดบ้าง 2) การกำกับตนเอง (Self-Regulation) คำถามหลัก (1) นักศึกษามีการวางแผนและจัดการการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองอย่างไร และ (2) นักศึกษาสามารถควบคุมและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาจีนของตนเองได้มากน้อยเพียงใด คำถามเชื่อมโยงทักษะภาษา (1) การฟัง นักศึกษามีการฝึกฟังอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ และมีอุปสรรคใดบ้าง (2) การพูด ปัญหาในการฝึกพูดด้วยตนเอง เช่น การขาดคู่สนทนาหรือความไม่ต่อเนื่อง คืออะไร การอ่าน นักศึกษามีปัญหาในการกำหนดระดับความยากของบทอ่านภาษาจีนหรือไม่ การเขียน นักศึกษาประสบปัญหาในการฝึกเขียน เช่น ตัวอักษรจีน โครงสร้างประโยค หรือการตรวจสอบความถูกต้องอย่างไร 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) คำถามหลัก (1) นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด (2) ปัจจัยใดที่ทำให้นักศึกษารู้สึกมั่นใจหรือไม่มั่นใจในการเรียนภาษาจีน คำถามเชื่อมโยงทักษะภาษา (1) นักศึกษารู้สึกว่าการฟังภาษาจีนเป็นทักษะที่ยากหรือไม่ เพราะเหตุใด (2) ความกลัวการพูดผิดส่งผลต่อความมั่นใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไร (3) ตัวอักษรจีนและคำศัพท์

จำนวนมากส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการอ่านหรือไม่ และ (4) นักศึกษามองว่าตนเองสามารถพัฒนาการเขียนภาษาจีนด้วยตนเองได้หรือไม่

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย (1) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษาคืออะไร (2) ทักษะใด (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ที่นักศึกษาประสบปัญหามากที่สุดและเพราะเหตุใด และ (3) ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการส่งเสริมการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยขอหนังสือความร่วมมือในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ตามที่กำหนดและนัดหมาย การเก็บข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ การศึกษางานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การระบุแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีได้อย่างแม่นยำ และตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดเทปคำสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (verbatim transcription) จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ ผลการวิเคราะห์นำเสนอในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (analytic description) พร้อมยกตัวอย่างข้อความจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุนประเด็นที่ค้นพบ และสรุปผลตามหลักวิชาการ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (Familiarization) ผู้วิจัยอ่านข้อมูลซ้ำหลายรอบเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหา

4.2 ทำการกำหนดรหัสข้อมูลเบื้องต้น (Initial Coding) จัดกลุ่มข้อความที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และกำหนดรหัส (codes) ตามประเด็นที่ปรากฏจากข้อมูลจริง

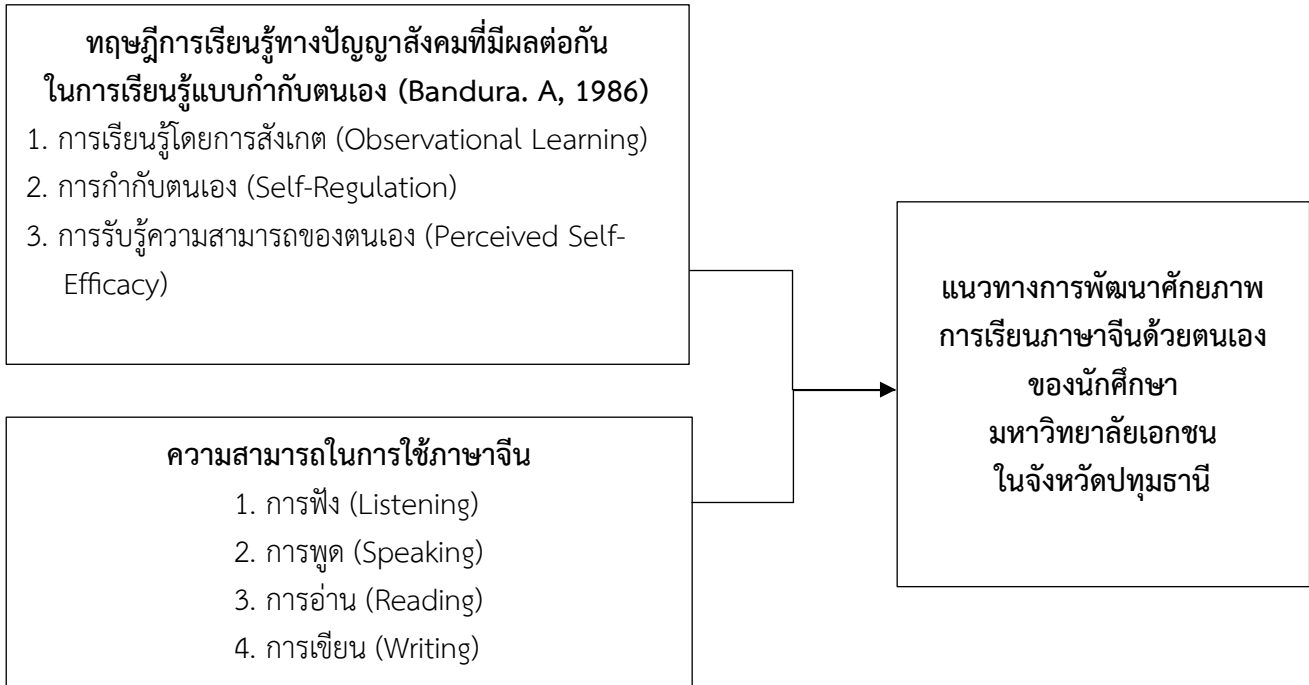
4.3 ทำการจัดหมวดหมู่และสร้างประเด็นหลัก (Categorization and Theme Development) นำรหัสข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันมาจัดเป็นหมวดหมู่ และพัฒนาเป็นประเด็นหลัก (themes) ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมและทักษะทางภาษา

4.4 ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล (Data Verification) เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม (อาจารย์และนักศึกษา) รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเอกสาร (document triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

4.5 การสังเคราะห์และตีความหมาย (Synthesis and Interpretation) สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การอธิบายเชิงพรรณนา ตีความหมาย และเชื่อมโยงผลการวิจัยกับกรอบทฤษฎี ออกมาในลักษณะของการพรรณนาไปสู่คำตอบในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็น แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมที่มีผลต่อกันในการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง (Bandura, 1986) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย (2569)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์	การเรียนรู้โดยการสังเกต	การกำกับตนเอง	การรับรู้ความสามารถ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
หัวหน้าสาขา	นักศึกษาเรียนรู้จากเพื่อนและสื่อออนไลน์ แต่ยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้ทักษะฟังและพูดพัฒนาช้า	นักศึกษาบางคนวางแผนการเรียนไม่ชัดเจน ทำให้ฝึกฟังและเขียนไม่สม่ำเสมอ	นักศึกษาบางคนขาดความมั่นใจ โดยเฉพาะการพูดและเขียนตัวอักษรจีน	ทักษะพูดและฟังต่ำกว่าความสามารถด้านอ่าน-เขียน	จัดคลับฝึกพูดภาษาจีนและกิจกรรมเรียนรู้แบบกลุ่ม
อาจารย์ 1	นักศึกษาดูคลิปวิดีโอฝึกพูด แต่ขาดการปฏิบัติจริง	บางคนไม่ฝึกฟังทุกวัน	กลัวพูดผิด ทำให้ไม่กล้าพูด	พูดและฟัง	จัดกิจกรรมสนทนาเป็นกลุ่ม
อาจารย์ 2	สังเกตรุ่นพี่ช่วยพัฒนาการอ่าน แต่เขียนยังไม่มั่นใจ	นักศึกษาบางคนไม่มีตารางฝึกเขียน	ขาดความมั่นใจในการเขียน	เขียน	ให้ตัวอย่างงานเขียนและฟีดแบ็ก
อาจารย์ 3	สื่อออนไลน์ช่วยให้รู้คำศัพท์ แต่บางคลิปไม่ชัดเจน	ขาดการติดตามความก้าวหน้า	ความยากของตัวอักษรจีนทำให้อ่านช้า	อ่านและเขียน	จัดบทเรียนเสริมเรื่องตัวอักษรและคำศัพท์

ตารางที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษา (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	การเรียนรู้โดยการสังเกต	การกำกับตนเอง	การรับรู้ความสามารถ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
นักศึกษา 1	ดูเพื่อนพูดในคลาสออนไลน์	ฝึกฟังไม่ต่อเนื่อง	กลัวพูดผิด	พูด	จัดกลุ่มพูดภาษาเล็ก ๆ
นักศึกษา 2	ดูคลิปวิดีโอการออกเสียง	ไม่มีตารางฝึกเขียน	ขาดความมั่นใจเขียน	เขียน	ให้แบบฝึกเขียนรายสัปดาห์
นักศึกษา 3	ฟังสื่อออนไลน์	ฝึกอ่านเองไม่สม่ำเสมอ	พูดไม่คล่อง	อ่าน	จัดบทอ่านตามระดับความสามารถ
นักศึกษา 4	สังเกตรุ่นพี่	ฝึกฟังและพูดไม่สม่ำเสมอ	พูดไม่คล่อง	พูด	กิจกรรมสนทนาแบบ peer-to-peer
นักศึกษา 5	ดูตัวอย่างงานเขียน	ฝึกเขียนบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง	เขียนยังไม่มั่นใจ	เขียน	ให้คำแนะนำจากอาจารย์
นักศึกษา 6	ฟังคลิปออนไลน์	จัดเวลาไม่ดี	ฟังยาก	ฟัง	จัดตารางฝึกฟังประจำวัน
นักศึกษา 7	สังเกตเพื่อนและคลิปวิดีโอ	ไม่มีการประเมินผลตนเอง	ขาดความมั่นใจทุกทักษะ	พูดและฟัง	ให้ฟีดแบ็กและกำหนดเป้าหมายรายสัปดาห์
นักศึกษา 8	ดูเพื่อนทำแบบฝึกหัด	ฝึกเขียนบ้าง	กลัวทำผิด	เขียน	จัดกิจกรรมตรวจงานเขียนร่วมกัน

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่าทักษะการพูดและการฟังเป็นทักษะที่มีปัญหามากที่สุดเมื่อเทียบกับทักษะด้านการอ่านและการเขียน โดยนักศึกษาจำนวนมากขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนจริง แม้จะมีการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์และการสังเกตเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนักศึกษารายหนึ่งที่ว่า

“เวลาจะพูดภาษาจีนจริง ๆ รู้สึกไม่มั่นใจ กลัวพูดผิด ถึงจะรู้คำศัพท์แต่ไม่กล้าใช้” (นักศึกษา, สัมภาษณ์)

ในทำนองเดียวกัน อาจารย์ผู้สอนได้สะท้อนถึงข้อจำกัดของการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์โดยขาดการฝึกปฏิบัติจริงซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการด้านการพูดของนักศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“นักศึกษาดูสื่อออนไลน์เยอะ แต่ขาดการฝึกใช้จริง ทำให้ทักษะการพูดไม่พัฒนาเท่าที่ควร” (อาจารย์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า นักศึกษาหลายคนประสบปัญหาด้านการกำกับตนเองในการเรียนรู้ เช่น การขาดตารางฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และการไม่ติดตามความก้าวหน้าของตนเอง ส่งผลให้ทักษะการเขียนและการอ่านตัวอักษรจีนพัฒนาได้ช้า โดยอาจารย์ผู้สอนรายหนึ่งให้ความเห็นว่า

“นักศึกษาบางคนไม่มีตารางฝึกเขียน ทำให้ยังไม่มั่นใจในการเขียนตัวอักษรจีน” (อาจารย์, สัมภาษณ์)

ภาพรวมของผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาหลักของการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษา ได้แก่ การขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา การฝึกปฏิบัติที่ไม่ต่อเนื่อง และการกำกับตนเองที่ยังไม่เป็นระบบ ขณะที่ข้อเสนอแนะจากผู้ให้ข้อมูลมุ่งเน้นไปที่การจัดกิจกรรมสนทนาเป็นกลุ่ม การสร้างชุมชนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer-to-peer) และการให้ฟีดแบ็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการพูด ฟัง อ่าน และเขียนอย่างรอบด้าน

สรุปปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ทักษะที่มีปัญหามากที่สุดคือ ทักษะการพูด รองลงมาคือทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ตามลำดับ โดยปัญหาที่พบ คือขาดการสังเกตแบบต่อเนื่องและแบบอย่างที่เหมาะสม การวางแผนและควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองยังไม่สม่ำเสมอ และขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนโดยเฉพาะการพูดและเขียน สำหรับข้อเสนอแนะ

หลัก คือ การจัดกิจกรรมฝึกพูด/ฟังเป็นกลุ่มและแบบการเชื่อมต่อโดยตรงระหว่างบุคคลต่อบุคคล (peer-to-peer) การสร้างแบบฝึกเขียนรายสัปดาห์และให้ฟีดแบ็ก และการใช้สื่อออนไลน์และคลับภาษาจีนเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจพร้อมแนะนำการวางแผนและติดตามผลการเรียนด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประเด็น	ปัญหา	ทักษะที่ได้รับผลกระทบ	แนวทางการพัฒนา
การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning)	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตแบบอย่างไม่ต่อเนื่อง - แบบอย่างบางครั้งไม่เหมาะสมกับระดับความสามารถ - การเข้าถึงสื่อออนไลน์บางแหล่งคุณภาพไม่เท่ากัน 	ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน (โดยเฉพาะพูดและฟังพัฒนาช้ากว่าอ่าน-เขียน)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดคลิปวิดีโอสอนภาษาที่เหมาะสมตามระดับนักศึกษา - จัดกิจกรรมแบบ peer observation / การสังเกตแบบมีโครงสร้าง - สนับสนุนการฝึกปฏิบัติจริงหลังจากสังเกต
การกำกับตนเอง (Self-Regulation)	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาบางคนไม่มีการวางแผนการเรียนที่ชัดเจน - การจัดสรรเวลาไม่ต่อเนื่อง - การประเมินผลตนเองไม่แม่นยำ 	ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน (ฝึกฟังและพูดไม่สม่ำเสมอ, เขียนไม่ต่อเนื่อง)	<ul style="list-style-type: none"> - แนะนำการวางแผนการเรียนรายสัปดาห์ - จัดกิจกรรมฝึกพูด/ฟังเป็นกลุ่ม - สอนวิธีติดตามและประเมินความก้าวหน้า
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy)	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาบางคนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาจีน - ตัวอักษรจีนและคำศัพท์ซับซ้อน - ความกลัวการทำผิดทำให้ลดการฝึกพูดหรือเขียน 	พูด, ฟัง, เขียน, อ่าน (พูดและฟังได้รับผลกระทบมากที่สุด)	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มจากกิจกรรมง่ายเพื่อสร้างความมั่นใจ - ให้ฟีดแบ็กเชิงบวกจากอาจารย์และเพื่อน - ส่งเสริมการใช้สื่อและคลับภาษาจีนเพื่อฝึกทักษะ

สรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผลการวิจัยจากผลการศึกษาพบว่า ทักษะที่นักศึกษาประสบปัญหาหนักที่สุดในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองคือ ทักษะการพูดและการฟัง รองลงมาคือทักษะการเขียน และทักษะการอ่านพบปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษายังมีอุปสรรคในการนำภาษาจีนไปใช้ในสถานการณ์จริงและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่ครอบคลุมทั้งด้านการสังเกต การกำกับตนเอง การสร้างความมั่นใจ และการบูรณาการทักษะทั้งสี่ด้านอย่างเป็นระบบ คือ 1) การพัฒนาการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) นักศึกษาควรได้รับแบบอย่างที่เหมาะสมและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อาจารย์ เพื่อน รุ่นพี่ หรือสื่อออนไลน์ โดยสามารถจัดทำคลิปวิดีโอหรือสื่อออนไลน์ที่ออกแบบให้เหมาะกับระดับความสามารถของนักศึกษา นอกจากนี้ การจัดกิจกรรม peer observation จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากเพื่อนหรือรุ่นพี่ในลักษณะการสังเกตและปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการสังเกตกับการใช้ทักษะภาษาจีนในสถานการณ์จริง 2) การพัฒนาการกำกับตนเอง (Self-Regulation) นักศึกษาควรได้รับการสอนให้วางแผนการเรียนรายสัปดาห์และติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมฝึกฟังและพูดเป็นกลุ่มหรือแบบ peer-to-peer จะช่วยสร้างความสม่ำเสมอในการฝึกทักษะ นอกจากนี้ นักศึกษายังควรมีเครื่องมือและเทคนิคในการประเมินผลตนเอง เช่น การบันทึกเสียงพูด การตรวจงานเขียน หรือการทำแบบทดสอบสั้น ๆ เพื่อติดตามพัฒนาการของตนเอง 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) เป็นการสร้างความมั่นใจเป็นปัจจัยสำคัญ

ในการพัฒนาการเรียนภาษาจีนด้วยตนเอง นักศึกษาควรเริ่มจากกิจกรรมง่าย ๆ ที่สามารถทำได้ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในตนเอง พร้อมทั้งรับฟีดแบ็กเชิงบวกจากครูและเพื่อน เพื่อลดความกลัวในการทำผิด นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้นักศึกษาใช้สื่อออนไลน์หรือเข้าร่วมคลับภาษาจีน เช่น การสนทนากับเจ้าของภาษาออนไลน์ ซึ่งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการฝึกพูดและเขียนโดยไม่กลัวความผิดพลาด การปฏิบัติตามแนวทางนี้จะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนอย่างมั่นคงและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารจริงได้ พร้อมกับการบูรณาการทักษะทั้งสี่ด้าน (Listening, Speaking, Reading, Writing) อย่างเป็นระบบ สำหรับทักษะการฟัง นักศึกษาควรฝึกฟังบทสนทนาสั้นต่อเนื่องและเพิ่มความเร็วหรือความหลากหลายของสื่อ ส่วนทักษะการพูดสามารถฝึกผ่านกิจกรรมสนทนากลุ่มหรือบทบาทสมมติ เพื่อให้เกิดการใช้ภาษาจีนจริง ๆ สำหรับการอ่าน นักศึกษาควรจัดบอานตามระดับความสามารถและใช้เทคนิคการสังเกตโครงสร้างประโยค ส่วนทักษะการเขียนควรฝึกเขียนงานสั้น ๆ เป็นประจำทุกสัปดาห์ พร้อมทั้งตรวจสอบและรับฟีดแบ็กจากอาจารย์หรือเพื่อน สรุปได้ว่าการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้โดยการสังเกต การกำกับตนเอง การสร้างความมั่นใจ และการฝึกฝนทักษะทั้งสี่ด้านอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ได้จริงในการสื่อสาร

อภิปรายผล

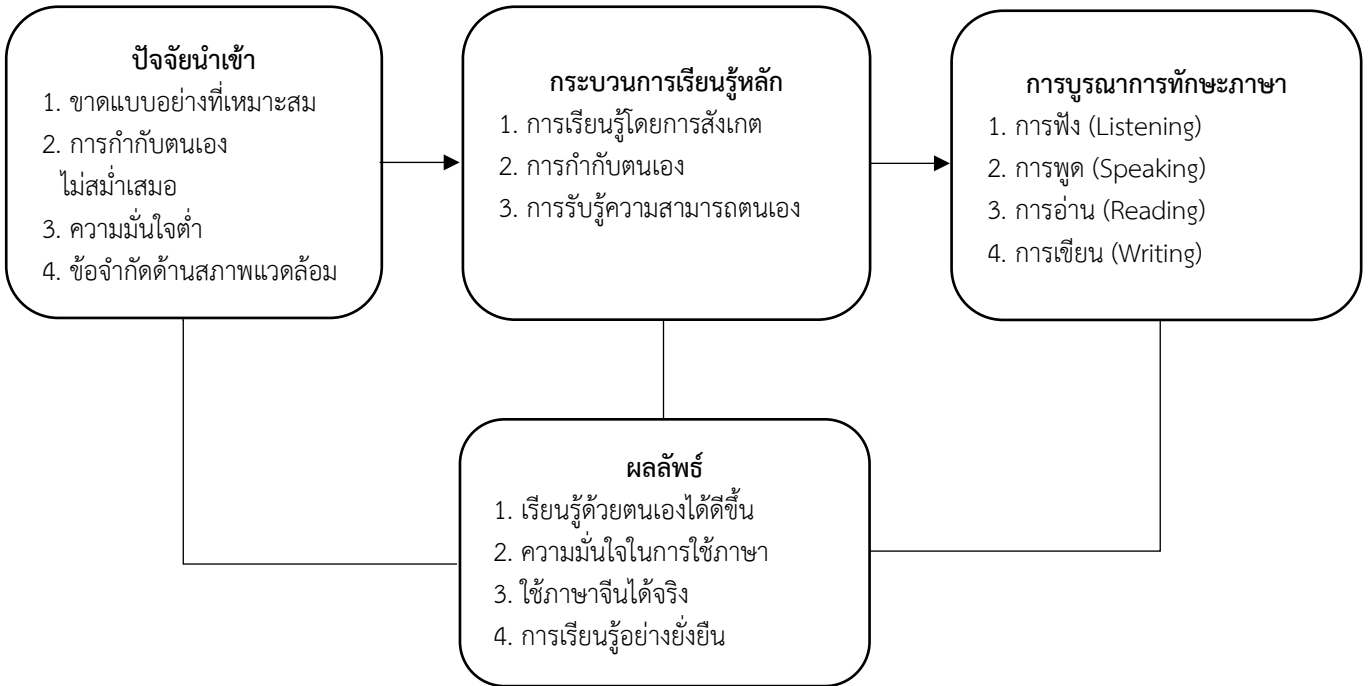
ปัญหาในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ทักษะที่มีปัญหามากที่สุดคือ ทักษะการพูด รองลงมาคือทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะเชิงสื่อสาร โดยเฉพาะการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของผู้เรียนภาษาจีน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรากร แซ่พุ่น และคณะ (2560) พบว่า ด้านปัญหาการเรียนนักเรียนมีจุดอ่อนในเรื่องของการพูดภาษาจีนที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนขาดโอกาสในการฝึกฝนภาษาจีนเชิงปฏิบัติและขาดความมั่นใจ ดังนั้นการจัดกิจกรรมฝึกพูด/ฟังเป็นกลุ่มและแบบ peer-to-peer การสร้างแบบฝึกเขียนรายสัปดาห์และให้ฟีดแบ็ก และการใช้สื่อออนไลน์และคลับภาษาจีนเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่ครอบคลุม คือ 1) การพัฒนาการเรียนรู้อยู่โดยการสังเกต (Observational Learning) นักศึกษาควรได้รับแบบอย่างที่เหมาะสมและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากเพื่อนหรือรุ่นพี่ในลักษณะการสังเกตและปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการสังเกตกับการใช้ทักษะภาษาจีนในสถานการณ์จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสังเกตเป็นกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานที่ช่วยให้นักเรียนสามารถซึมซับพฤติกรรม ทักษะ และทักษะจากแบบอย่างที่เหมาะสมได้อย่างเป็นธรรมชาติ เมื่อครูหรือบุคคลต้นแบบแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี เช่น การมีวินัยในการเรียน การจัดการอารมณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ผ่านการเลียนแบบและการนำไปปรับใช้กับตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา สารบุรณ์ และชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ (2567) พบว่า การสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ทางสังคมอารมณ์นักเรียนของครูอยู่ในระดับมาก ดังนั้นแนวคิดการเรียนรู้โดยการสังเกตที่เน้นบทบาทของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและแบบอย่างในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 2) การพัฒนาการกำกับตนเอง (Self-Regulation) นักศึกษาควรได้รับการสอนให้วางแผนการเรียนรู้รายสัปดาห์และติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning: SDL) จึงเป็นกระบวนการที่บุคคลมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วางแผน ควบคุม และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาครูหรือผู้สอนเป็นหลัก แนวคิดดังกล่าวมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการและควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวพร ศรีระชา (2561) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพัฒนาการดังกล่าวมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ใช้การเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ทำให้มีความสุขสนุกสนานในการสนทนา และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ และการออกเสียงเท่านั้น

แต่ยังส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสาร ความร่วมมือ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาต่างประเทศ 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) เป็นการสร้างความมั่นใจเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเรียนภาษาจีนด้วยตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) มีบทบาทโดยตรงต่อแรงจูงใจ ความพยายาม และความต่อเนื่องในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถเรียนรู้และใช้ภาษาจีนได้สำเร็จ จะกล้าลองใช้ภาษา กล้าเผชิญความท้าทาย และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกัน หากผู้เรียนมีระดับ self-efficacy ต่ำ จะขาดความมั่นใจและลดความพยายามในการเรียนรู้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhang & Chinokul (2023) ที่พบว่าผู้เรียนมีระดับ self-efficacy อยู่ในระดับปานกลาง และ self-efficacy มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจและระดับความสามารถทางภาษาจีน แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการบูรณาการทักษะทั้งสี่ด้าน (Listening, Speaking, Reading, Writing) อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยว่เหิง ฉิน (2565) พบว่าแนวทางการพัฒนาตนเองของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาจีน คือการเรียนรู้อันผสมผสานระหว่างการฝึกจากสื่อรอบตัวและการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง มีส่วนช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การดูหนัง ฟังเพลง และดูซีรีส์จีน ทั้งแบบซับไทยและซับจีน ช่วยให้นักศึกษาได้คุ้นเคยกับสำเนียง การออกเสียง จังหวะการพูด และการใช้คำศัพท์ในบริบทจริง ส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นใจในการฟังและพูดมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เชิงบูรณาการที่สะท้อนให้เห็นว่า องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ คือ กรอบแนวคิดการพัฒนาการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองเชิงบูรณาการบนฐานทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบาย หลักสูตร และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในบริบทที่ใกล้เคียงกันได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ออกมาในรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี (Self-Directed Chinese Language Learning Development) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 Self-Directed Chinese Language Learning Development
ที่มา: ภรณ์ชรั อูบลนุช (2569)

องค์ความรู้ใหม่นี้เป็นโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี โดยต่อยอดจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura (1986) และบูรณาการกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ความใหม่ของโมเดลอยู่ที่การประยุกต์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเข้ากับบริบทเชิงพื้นที่เฉพาะ พร้อมออกแบบกลไกการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โมเดลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input Factors) คือ ปัจจัยนำเข้าเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมการใช้ภาษาจีนในบริบทมหาวิทยาลัยเอกชน การขาดแบบอย่างการใช้ภาษาจีนที่ต่อเนื่องและเหมาะสม การขาดทักษะการวางแผนและกำกับตนเองในการเรียนรู้ และความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะทักษะการพูดและการฟัง

2. กระบวนการหลักของโมเดล (Core Processes) คือ กระบวนการพัฒนาองค์ประกอบของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 2.1 การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) การจัดให้มีแบบอย่างที่เหมาะสมจากอาจารย์ เพื่อน รุ่นพี่ และสื่อออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านการสังเกตควบคู่กับการลงมือปฏิบัติจริง การใช้กิจกรรม peer observation และ peer learning 2.2 การกำกับตนเอง (Self-Regulation) คือการวางแผนการเรียนรู้ภาษาจีนรายสัปดาห์ การฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การติดตามและประเมินผล

การเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การบันทึกเสียง การตรวจงานเขียน 2.3 การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) คือการเริ่มต้นจากกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จได้ง่าย การได้รับฟีดแบ็กเชิงบวกจากอาจารย์และเพื่อน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการลองผิดลองถูก

3. กลไกการบูรณาการทักษะ (Skill Integration Mechanism) คือการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องบูรณาการทักษะภาษาอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การฟัง การฝึกฟังจากสื่อจริงและสถานการณ์ใกล้เคียงชีวิตจริง การพูด การฝึกสนทนาแบบกลุ่มและบทบาทสมมติ การอ่าน การอ่านตามระดับความสามารถและการสังเกตโครงสร้างภาษา การเขียน การฝึกเขียนสม่ำเสมอพร้อมการรับฟีดแบ็ก โดยทักษะทั้งสี่ด้านเชื่อมโยงและเสริมแรงซึ่งกันและกัน

4. ผลลัพธ์ (Outcomes) คือ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการตามโมเดล ได้แก่ นักศึกษามีศักยภาพในการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองสูงขึ้น มีความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารจริง สามารถพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างสมดุล เกิดการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตและการทำงาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีไม่ได้เกิดจากความสามารถทางภาษาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หากแต่เป็นผลจากความไม่สมดุลของกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในทักษะการพูดและการฟัง ซึ่งต้องอาศัยทั้ง การมีแบบอย่างที่เหมาะสม การฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างมีความหมาย การเรียนภาษาจีนด้วยตนเองของนักศึกษาไม่ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่เป็นกระบวนการที่ต้องพึ่งพากระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้จากทั้งบุคคลและสื่อการเรียนรู้ นักศึกษาที่ขาดแบบอย่างในการใช้ภาษา ขาดการกำกับตนเองอย่างเป็นระบบ และขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแนวโน้มประสบปัญหาในการพัฒนาทักษะการพูดและการเขียนมากกว่าทักษะด้านอื่น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองควรปรับจากการมุ่งเน้นการฝึกทักษะแยกส่วน ไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เชื่อมโยงการเรียนรู้โดยการสังเกต การกำกับตนเอง และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นเข้าด้วยกัน โดยกิจกรรมฝึกพูด-ฟังแบบกลุ่มหรือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอร่วมกับการได้รับฟีดแบ็ก และการใช้สื่อออนไลน์หรือคลับภาษาจีน มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทั้งความสามารถทางภาษาและความมั่นใจในการใช้ภาษาจีน ดังนั้น ความสำเร็จของการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองจึงมีได้ขึ้นอยู่กับความพยายามของผู้เรียนเพียงลำพัง หากแต่ขึ้นอยู่กับที่มีโครงสร้างการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสังเกต การฝึกฝน การสะท้อนผล และการเสริมแรงเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนอย่างยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการสื่อสาร ทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้จำกัดอยู่ในบริบทของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเฉพาะพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออ้างอิงผลไปยังบริบทอื่น งานวิจัยในอนาคตควรขยายพื้นที่ศึกษาและประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อยืนยันประสิทธิผลของโมเดลและเพิ่มความแข็งแกร่งของข้อค้นพบทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการเรียนรู้โดยการสังเกต ผ่านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ภาษาจีนออนไลน์ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษา เช่น วิดีโอการฟัง-พูด การอ่าน ออกเสียง และการเขียนตัวอักษรจีน รวมถึงการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบ peer observation หรือระบบพี่เลี้ยง เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้จากแบบอย่างที่ดีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีควรบูรณาการการฝึกทักษะการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ในรายวิชาภาษาจีนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดทำแผนการเรียน รายสัปดาห์ การบันทึกความก้าวหน้าทางการเรียน และการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความต่อเนื่องและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

1.3 มหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีควรสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ แอปพลิเคชันฝึกภาษาจีน และระบบติดตามผลการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกต การกำกับตนเอง และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง อาทิ การจัดกิจกรรมฝึกสนทนาแบบกลุ่มย่อยหรือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer-to-peer) การมอบหมายงานเขียนระยะสั้นรายสัปดาห์ควบคู่กับการให้ฟีดแบ็กเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง และการคัดเลือกสื่อออนไลน์ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน แนวทางดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถฝึกฝนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างต่อเนื่อง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง และนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดอื่น หรือเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของบริบท สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนภาษาจีนด้วยตนเองอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น แรงจูงใจในการเรียนรู้ ทักษะติดต่อภาษาจีน ความพร้อมด้านเทคโนโลยี การสนับสนุนจากครอบครัวและสถาบัน รวมถึงความแตกต่างด้านระดับความสามารถทางภาษา เพื่ออธิบายศักยภาพการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น.

เอกสารอ้างอิง

- ปราณีต ม่วงนวล, อรุณวรรณ ชูสังกิจ, ยอร์ช เสมอมิตร, สุวรรณ ม่วงนวล และ วิโรจน์ เจษฎาติลก. (2568). กลยุทธ์การสื่อสารในสังคมโลกาภิวัตน์. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(2), 185-210.
- พรชัย เจดามาน, นิตยาพร กินบุญ และ ไพฑูรย์ พิมพ์. (2560). *ทรัพยากรมนุษย์ มิติการบริหารจัดการ ศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สุตราพิศาลบิวเดอร์.
- พระครูปลัดสุริยะ ชวนปณฺโญ และ ประวิทย์ ธงชัย. (2566). โลกาภิวัตน์กับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(10), 286-299.
- ภัทรภณ ศิลารักษ์. (2564). การปรับตัวบทบาทภาษาจีนภายใต้บริบทวิถีชีวิตปกติใหม่ในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน*, 8(1), 61-72.
- เยาว์เหิง ฉิน. (2565). *การพัฒนาตนเองในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- เยาวพร ศรีระชา. (2561). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ประกอบชุดสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- วรากร แซ่พุ่น, ภากร นพฤทธิ, วราลี รุ่งบานจิต, วรทา รุ่งบานจิต, วรรณาด แซ่เซ่น และ ชุติมา คำแก้ว. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 12(ฉบับพิเศษ), 126-136.
- วิศรา สารบุรณ์ และ ชยุดม ภิรมย์สมบัติ. (2567). การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคมอารมณ์ของนักเรียน : การเปรียบเทียบซีเอฟเอแบบกลุ่มพหุ. *วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา*, 41(110), 1-11.

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. Los Angeles: Sage.
- Zhang, H., & Chinokul, S. (2023). Chinese Learning Motivation and Academic Self-Efficacy of Thai Senior High School Students. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 16(2), 77-93.